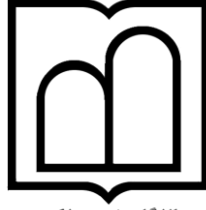

الله
علا
علا
علا

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی اردبیل

دانشکده‌ی دندانپزشکی

پایان نامه جهت اخذ درجه‌ی دکترای جراحی دندانپزشکی

عنوان:

بررسی شیوع ابتلاء به بیماری‌های انسداد مزمن ریوی در افراد بی‌دندان کامل در اردبیل: مطالعه‌ی
مبتنی بر پرشین کوهورت

استاد راهنما:

دکتر کریم جعفری کفاش

اساتید مشاور:

دکتر تلماء ظهیریان

نگارش:

سینا ابوالقاسمی فخری

آبان ماه ۱۴۰۱

کد پایان نامه: ۰۷۸

تعهد اصالت پایان نامه

اکنون که با عنایات و الطاف بیکران الهی دوره دکتری دندانپزشکی را با موفقیت به پایان رسانده‌ام و مسئولیت خدمت به خلق را برعهده گرفته‌ام در پیشگاه قرآن کریم به خداوند قادرمتعال که دانای آشکار و نهان است، و نامش آرامش دل‌های خردمندان و یادش شفای آلام دردمندان، سوگند یاد می‌کنم که همواره حدود الهی و احکام مقدس دینی را محترم شمارم.

ازتضییع حقوق بیماران بهره‌یزم و سلامت و بهبود آنان را برمنافع مادی و امیال نفسانی خود مقدم دارم، در معاینه و معالجه، حریم عفاف را رعایت کنم و اسرار بیماران خود جز به ضرورت شرعی و قانونی فاش نسازم. خود را نسبت به حفظ قداست حرفه پزشکی و حرمت همکاران متعهد بدانم و از آلودگی به اموری که با پرهیزکاری و شرافت و اخلاق پزشکی منافات دارد اجتناب ورزم، همواره برای ارتقاء دانش پزشکی خویش تلاش کنم و از دخالت در اموری که آگاهی و مهارت لازم را در آن ندارم خودداری نمایم. در امر بهداشت، اعتلاء فرهنگ و آگاهی‌های عمومی تلاش نمایم و تأمین، حفظ و ارتقاء سلامت جامعه را مسئولیت اساسی خویش بدانم.

تقدیم

این پایان نامه را ضمن تشکر و سپاس
بیکران و در کمال افتخار و امتنان
تقدیم مینمایم به: محضر ارزشمند پدر
و مادر عزیزم به خاطر همه‌ی تلاش
هایی که در دوران مختلف زندگی‌ام
انجام داده‌اند و با مهربانی چگونه
زیستن را به من آموخته‌اند.

تقدیر و تشکر

از استاد ارجمند جناب آقای دکتر کریم
جعفری کفاش

که در تمام مراحل راهنما و همراه
انجام این پایان نامه بوده‌اند.

از اساتید مشاور سرکارخانم دکتر
تلماء ظهیریان

به دلیل راهنمایی‌ها و مشاوره‌های
مهم و بدون نقص ایشان

از اساتید محترم دانشکده

دندانپزشکی

از کلیه همکاران و دست‌اندرکاران

تحقیق

چکیده

بررسی شیوع ابتلا به بیماری انسداد مزمن ریوی در افراد بی‌دندان کامل در اردبیل: مطالعه‌ی مبتنی بر پرشین کوهورت

مقدمه: با افزایش سن، احتمال ازدست‌دادن دندان‌ها و بروز بیماری‌های مزمن از جمله بیماری انسدادی مزمن ریوی (COPD) در افراد افزایش می‌یابد و بی‌دندانی به دلیل اینکه تأثیر مضاعفی بر تغذیه و کیفیت زندگی فرد دارد، می‌تواند یکی از دلایل شیوع بالاتر بیماری‌های مزمن در افراد باشد. با توجه به افزایش جمعیت سالمندان و خطرات جدی ناشی از بیماری‌های مزمن تنفسی بر زندگی آن‌ها و با توجه به مطالعات اندک صورت پذیرفته در زمینه شیوع بیماری‌های انسدادی مزمن تنفسی در افراد بی‌دندان در این مطالب بر آنیم تا به بررسی شیوع بیماری COPD در افراد بی‌دندان شرکت کننده در طرح کوهورت کشوری بپردازیم.

مواد و روشها: مطالعه توصیفی-تحلیلی حاضر اولین تحلیل COPD و وضعیت دندانی در منطقه اردبیل ایران بود. نمونه‌گیری به صورت تمام‌شماری از کلیه افراد بی‌دندان ۳۵ تا ۷۰ ساله‌ی شرکت‌کننده در پرشین کوهورت اردبیل، صورت گرفت. روش جمع‌آوری اطلاعات به صورت مصاحبه‌ی چهره‌به‌چهره توسط پرسشگران آموزش دیده بود. پرسشنامه‌ها به صورت الکترونیکی بود که اطلاعات دموگرافیک افراد در آن وارد شد. معاینات دهان و دندان توسط دانشجوی دندانپزشکی صورت گرفت. پس از حصول اطمینان از صحت ورود داده‌ها، داده‌های بدست آمده از مطالعه به وسیله روش‌های آماری توصیفی و آمار استنباطی مورد بررسی و تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت. روش‌های آماری انتخاب شده شامل آزمون آماری رگرسیون لجستیک و رگرسیون چند متغیره بود.

نتایج: مطالعه نشان داد که از ۴۰۶۴ فرد بدون دندان و ۸۶۷۶ فرد دارای دندان، به ترتیب ۱۸۱ و ۲۰۳ نفر مبتلا به بیماری انسداد مزمن ریوی بودند که بصورت قابل توجهی درصد مبتلایان در افراد بی‌دندان (۴/۴۵ درصد) نسبت به افراد بادندان (۲/۳۴ درصد) بیشتر است.

نتیجه‌گیری: نتایج آزمون رگرسیون لجستیک نشان داد که افراد بی‌دندان ۱/۷۶ برابر بیشتر از افراد با دندان شانس ابتلا به بیماری انسدادی مزمن ریوی را دارند که این شانس در افراد با سن بالا و سطح تحصیلات پایین به طور معناداری افزایش می‌یافت.

واژه‌های کلیدی: COPD، بی‌دندانی، کوهورت

فهرست مطالب

فصل اول: کلیات تحقیق

- ۱-۱- مقدمه ۱
- ۲-۱- اهداف پژوهش ۳
- ۳-۱- هدف کلی ۳
- ۴-۱- اهداف اختصاصی ۳
- ۵-۱- اهداف کاربردی ۴
- ۶-۱- سوالات پژوهش ۴
- ۷-۱- تعریف واژه‌ها ۴

فصل دوم: مبانی نظری و پیشینه پژوهش

- ۱-۲- مقدمه ۶
- ۲-۲- مبانی نظری ۶
- ۱-۲-۲- بی‌دندانی ۶
- ۲-۲-۲- شیوع بین‌المللی بی‌دندانی ۷
- ۳-۲-۲- پیامدهای بی‌دندانی بر سلامت کلی ۸
- ۴-۲-۲- رژیم غذایی، تغذیه و سلامت کلی ۹
- ۵-۲-۲- عوامل همراه دهان و صورت ۱۰
- ۶-۲-۲- بیماری انسدادی مزمن ریه (COPD) ۱۴
- ۳-۲-۲- مروری بر پیشینه‌ی تحقیق ۱۶
- ۱-۳-۲- پیشینه‌ی پژوهش در ایران ۱۷
- ۲-۳-۲- پیشینه‌ی پژوهش در خارج ۱۷

فصل سوم: روش اجرای تحقیق

- ۱-۳- نوع مطالعه و روش پژوهش ۲۱

۲۱	۲-۳-جامعه‌ی آماری پژوهش .....
۲۱	۳-۳-معیارهای ورود و خروج به مطالعه .....
۲۱	۴-۳-حجم نمونه و روش نمونه‌گیری .....
۲۱	۵-۳-ابزار و روش گردآوری داده‌ها .....
۲۲	۶-۳-روایی و پایایی ابزار .....
۲۲	۷-۳-زمان و مکان انجام پژوهش .....
۲۲	۸-۳-روش تجزیه و تحلیل داده‌ها .....
۲۳	۹-۳-متغیرهای پژوهش .....
۲۴	۱۰-۳-ملاحظات اخلاقی .....

فصل چهارم: نتایج

۲۵	۱-۴-یافته‌های توصیفی و تحلیلی .....
۲۵	۲-۴-تعیین شیوع کلی بیماری COPD در جمعیت مورد مطالعه .....
۲۶	۳-۴-یافته‌های دموگرافیک .....
۲۶	۱-۳-۴-جنسیت .....
۲۷	۲-۳-۴-سن .....
۲۹	۳-۳-۴-تحصیلات .....
۳۰	۴-۳-۴-وضعیت تأهل .....
۳۱	۵-۳-۴-شاخص توده‌ی بدنی .....
۳۲	۶-۳-۴-مصرف سیگار، الکل و قلیان .....
۳۴	۴-۴-بیماری انسداد مزمن ریوی .....
	۵-۴-یافته‌های تحلیلی عوامل مرتبط با بهداشت دندان و سایر متغیرهای دموگرافیک مؤثر بر بیماری انسداد مزمن ریوی .....
۳۵	۳۵

فصل پنجم: بحث و نتیجه‌گیری

۳۸	۱-۵-بحث .....
----	---------------

۴۸..... نتیجه ۲-۵

۴۸..... پیشنهادات ۳-۵

۴۸..... محدودیت‌های تحقیق ۴-۵

۴۹..... منابع

فهرست جداول

- جدول ۳-۱: متغیرهای مورد بررسی ۲۳
- جدول ۴-۱: توزیع شرکت کنندگان در مطالعه بر حسب ابتلا به بیماری COPD ۲۵
- جدول ۴-۲: توزیع جنسی شرکت کنندگان در مطالعه ۲۷
- جدول ۴-۳: مشخصات مربوط به توزیع سنی بیماران ۲۸
- جدول ۴-۴: مشخصات مربوط به سطح تحصیلات بیماران ۲۹
- جدول ۴-۵: وضعیت تأهل بیماران ۳۰
- جدول ۴-۶: شاخص توده‌ی بدنی بیماران ۳۱
- جدول ۴-۷: وضعیت مصرف سیگار، الکل و قلیان ۳۳
- جدول ۴-۸: وضعیت ابتلاء به بیماری COPD ۳۴
- جدول ۴-۹: رگرسیون لجستیک بیماری انسدادی مزمن ریوی بر حسب سلامت دهان و دندان و متغیرهای
دموگرافیک ۳۷

فهرست شکل‌ها

- شکل ۴-۱: توزیع کلی شرکت‌کنندگان در مطالعه ۲۶
- شکل ۴-۲: توزیع جنسی شرکت‌کنندگان در مطالعه ۲۷
- شکل ۴-۳: توزیع سنی بیماران ۲۸
- شکل ۴-۴: سطح تحصیلات بیماران ۲۹
- شکل ۴-۵: وضعیت تأهل بیماران ۳۰
- شکل ۴-۶: شاخص توده‌ی بدنی ۳۲
- شکل ۴-۷: وضعیت مصرف سیگار، الکل و قلیان ۳۴
- شکل ۴-۸: وضعیت ابتلاء به بیماری COPD ۳۵